

03.04.2012

Dnro POPELY 3688/3570-2010
Aikuiskoulutus- ja

LOPPURAPORTTI

Hankkeen toteuttaja:

Kalajoen ammattipisto, aikuiskoulutus- ja
työelämäpalvelut (nimi muuttunut 1.1.2012 alkaen. ent.
nimi Kalajoen ammattipisto
ARTEMA/Kehittämisyksikkö KAIKU)

Hankkeen nimi ja hanketunnus:

Ikkunalaseista pullojen kautta taidelasiin 17680

Yhteenveto hankkeesta:

Hankkeen kohderyhmänä olivat kaikki käsityöperinteestä ja muotoilusta kiinnostuneet ihmiset Kalajoella ja seutukunnassa sekä lisäksi Kalajoelle tulevat matkailijat. Hankkeessa toteutettiin lasitehtaan historian kartoittaminen, tiedon dokumentointi ja tallentaminen. Lasitehtaan historia koottiin ja alueen lasitaitelijoiden esittelyt kerättiin yhteen julkaisuun ja näyttelyjulisteisiin. Maaliskuussa 2011 hanke järjesti Kalajoen Hiekkasärkillä Lasinpäivän, jossa Risto Aalto Suomen lasimuseon ystävät ry:stä piti asiantuntijaluentoja ja tunnisti vanhoja lasiesineitä. Tapahtumassa oli mukana myös uuden ja vanhan lasin myyjiä. Kesällä 2011 hanke järjesti Himangalla Raumankarin kotiseutumarkkinoiden yhteydessä Lasimarkkinat, jossa oli mukana uutta ja vanhaa lasia myyviä taiteilijoita ja yrittäjiä. Lasimarkkinoilla oli esillä ensimmäistä kertaa lasitehtaan historiasta kertovat näyttelyjulisteet. Yleisöllä oli myös mahdollisuus kokeilla lasinpuhallusta. Lokakuussa 2011 aineistosta järjestettiin näyttely Kalajoen ammattipistossa jossa esiteltiin lasitehtaan historian ja säilyneen tuotannon lisäksi alueemme lasिताiteilijoiden teoksia. Näin hanke toi esiin historian rinnalla myös alueemme nykyistä lasitaidetta. Näyttelyn avajaisten yhteydessä pidettiin lasiseminaari jossa oli puhumassa muotoilija Anu Penttinen sekä Suomen Lasimuseon intendentti Kaisa Koivisto. Tämän jälkeen näyttelyjulisteet lähtivät kiertämään seutukunnan alueella kiertonäyttelyn muodossa. Marraskuussa järjestettiin lasityöpaja Kalajoen ammattipiston tiloissa. Hankkeen päätöstilaisuus järjestettiin Himangalla Raumankarin koululla maaliskuussa 2012. Päätöstilaisuudessa käytiin läpi hankkeen toiminta ja tulokset ja luovutettiin lasitehtaan historiasta kertovat näyttelyjulisteet koululle. Lisäksi professori Kari Ilmonen piti asiantuntijaluennon. Hankkeen aikana kerätty materiaali arkistoitiin ja lasitehtaan historiasta kertovat julisteet laitettiin esille Himangalle Raumankarin koululle.

1. Hankkeen tavoitteet:

a) Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseutuohjelman toimintalinjaa Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen.

b) Hankkeen tavoitteet (tavoitteet, joihin juuri tämä hanke pyrkii)

Hankkeella halutaan nostaa kulttuurihistoriallisesti arvokas ja ainutlaatuinen lasitehdas ja sen tuotanto ja alueen nykyiset lasintekijät yleiseen tietoisuuteen. Hanke tuo kulttuurista lisätarjontaa Kalajoen matkailupalveluihin ja omalta osaltaan nostaa alueen vetovoimaisuutta ja edistää maaseudun työllisyyttä.

Hankkeella tuodaan uuden Kalajoen kulttuuriperintöä ja paikallishistoriaa näkyvästi esille ja osaltaan profiloimaan Kalajoeta kulttuurimyönteisenä, omaleimaista historiaansa arvostavana paikkakuntana. Kalajoen Himangalla toimineen lasitehtaan ja nykyisten lasitaiteilijoiden esille nostaminen ja tunnettuuden lisääminen näyttelyn ja tapahtumien kautta on tärkeää, sillä yksittäisillä tekijöillä ei ole sellaiseen mahdollisuuksia, saati resursseja. Hanke vahvistaa paikallista identiteettiä, kun lasiosaamista tehdään tunnetuksi. Alueen asukkaille ja kaikille kiinnostuneille tarjotaan vapaata kulttuuripalvelua Arteman näyttelyn, kiertonäyttelyn, seminaarin, lasinpuhalluskurssin ja yleisötapahtumien muodossa. Hanke osaltaan auttaa huomaamaan paikalliskulttuurin mahdollisuuksia ja edesauttaa niiden hyödyntämisessä kehittämällä uusia elementtejä jo olemassa oleviin kokonaisuuksiin.

Aihepiirin tutkimusta voidaan tulevaisuudessa jatkaa seminaari- ja opinnäytteinä historian, taidehistorian ja kansatieteen näkökulmasta. Kohteesta eli lasitehtaasta tiedottamisen ja markkinoinnin osalta olisi aiheellista laatia myös jatkuvasti ylläpidetty internetsivusto, paikallishistorian tietopankki, Kalajoen matkailusivustojen yhteyteen. Myös lasitehtaan sijaintipaikalle Himangan Sautinkarille olisi hyvä saada lisäinformaatiota tehtaasta.

2.Hankkeen toteutus:

a)Toimenpiteet

Hankkeen aluksi syyskuussa 2010 palkattiin projektipäälliköksi hanketta vetämään filosofian maisteri Pirjo Tuomimäki. Paikka oli auki www.mol.fi-sivustolla. Hankesihteerinä aloitti syyskuussa Sanna Hietämäki. 1.10.2010 järjestettiin hankkeen lehdistötilaisuus, jossa hanke esiteltiin medialle. Lehdistötilaisuutta varten tehtiin tiedote, joka lähetettiin medialle. Hankkeen graafisen ilmeen ja materiaalin suunnittelutyö kilpailutettiin, ja toteuttajaksi valittiin Kapeke Oy/Raumankarin Mainos. Myös hankkeessa tehtävät painotyöt kilpailutettiin, ja näyttelyjulisteiden toimittajaksi valittiin Pixmill Oy ja muun materiaalin toimittajaksi Kirjapaino Antti Välikangas Oy.

Hankkeen alkamisesta uutisoitiin Kalajoki lehdessä ”Lasiperinne talteen hankkeen kautta” 29.9.2010, Kalevassa ”Lasin nykypäivä ja perinne esiin Kalajoella” 2.10.2010, Kalajokilaaksossa ”Lasiprojekti käynnistyi” 2.10.2010, Kalajokilaaksossa ja lehden internet-sivuilla Kaisa Hietalan kolumni ”Pirjo Tuomimäen kolmas” 4.10.2010, Yle Keskipohjanmaan internet-sivuilla ”Ikkunalaseja ja olutpulloja 4.10.2010, Yle Oulun sivuilla ”Kalajoki nostaa lasin esille” 4.10.2010, Kalajoen Seutu-lehdessä ”Lasihanke kartoittaa, tallentaa ja esittelee” 6.10.2010, Lestijoki-lehdessä ”Lasiprojekti käynnistyi” 7.10.2010, Kalajoki-lehdessä ”Hanke katsoo lasin läpi 13.10.2010, Keskipohjanmaa-lehdessä ”Himangalta etsitään lasiaarteita” 10.10.2010 ja Kalajokilaakso-lehdessä ”Valo saa lasin elämään” 23.10.2010. Lisäksi projektipäällikköä haastateltiin Radio Pookiin ja Yle

Keskipojanmaa-radioon 1.10.2010. Kalajoki Akatemian Internet-sivuilla hankkeesta uutisoitiin 21.10.2010. Hankkeesta oli maininta Kalajoen Seutu-lehden jutussa "Lasitaiteilija rakensi itselleen joulupuun" 15.12.2010. Voidaan siis todeta että hanke sai heti alussa runsaasti julkisuutta.

Syksyn kuluessa projektipäällikkö etsi tietoja Himangan/Rauman lasitehtaasta arkistoista ja kirjastoista. Historiatietojen selvittämiseksi asiakirjoja täytyi etsiä eri arkistoista ja lasitehtaan vakuutusasiakirjat piti kääntää ruotsista suomeksi. Lisäksi kartoitettiin lasitehtaan säilynyttä tuotantoa. Esineitä löytyi etenkin himankalaisista kodeista, joissa projektipäällikkö ja hankesihteeri kävivät kuvaamassa esineet ja tallentamassa esineen tiedot. Projektipäällikkö tutki lasitehtaan vaiheita arkisto- ja kirjallisuuslähteistä. Suomalaisen lasin erikoismuseoon, Suomen lasimuseoon, pidettiin tiivistä yhteyttä ja asiantuntija-apua muun muassa lasitehtaan esineistön tunnistamiseen saatiin intendentti Kaisa Koivistolta. Hankkeeseen saatiin mukaan neljä alueen lasitaiteilijaa: Heikki Ulvi Kalajoelta, Leila Keski-Korpi Kannuksesta, Henrika Mensah/Kiertoliike Ylivieskasta ja Auli Ojala Kalajoelta. Taiteilijoista tehtiin tallennushaastattelut ja lasitöiden ja tekijöiden tallennuskuvaukset alueen nykyisen lasitehtaan tallentamiseksi. Haastattelut litteroitiin ja tallennettiin Suomen lasimuseon äänitearkistoon.

Lasinpäivä järjestettiin lauantaina 5.3.2011 Kalajoen Hiekkasärkillä Kylpylähotelli Sanin Aaltosalissa. Lasinpäivän tapahtumailmoitukset julkaistiin viidessä eri lehdessä: SeutuMajakka, Kalajokilaakso, Lestijoki, Keski-Pohjanmaa ja Kalajoen Seutu. Lisäksi tapahtumaan tehtiin 4-sivuinen esite (A5). Kutsut lähetettiin kaksi viikkoa aiemmin muun muassa sidosryhmille, yhteistyötahoille, koulutuskuntayhtymän henkilökunnalle, kaupungin henkilöstölle, seutukunnan kirjastoille, työväenopistoille, lasintekijöille ja keraamikoille. Tapahtumaa markkinoitiin myös tapahtumakalenterissa (kaupunki & lehdet, keräilijät) ja Internetissä (muun muassa Facebookissa). Tiedote tapahtumasta lähetettiin medialle viikkoa ennen. Lasintekijöitä/myyjiä tapahtumaan ilmoittautui yhteensä 13. Tapahtumassa Risto Aalto Suomen lasimuseon ystävät ry:stä piti lasiaiheisia asiantuntijaluentoja ja lisäksi hän piti vanhan lasin tunnistustilaisuuden. Vanhaa lasia kävi tunnistuttamassa 19 henkilöä. Lisäksi tilaisuudessa näytettiin Iittalan lasiaiheisia videoita. Suurin osa tapahtuman kävijöistä oli Kalajoelta/Himangalta, mutta myös Kokkolasta, Marinkaisista, Oulaisista ja Ylivieskasta oli kyselijöitä. Kävijöitä vieraskirjassa oli yhteensä 162 ja enin osa Kalajoki/Himanka - alueelta, mutta myös muilta paikkakunnilta. Todellinen kävijämäärä oli yli 200 henkeä.

Lasinpäivä-tapahtuma sai näkyvyyttä tiedotusvälineissä hyvin: 4.3.2011 klo 9.30 Yle Keski-Pohjanmaa lähetti radiojutun, jossa haastatteli Heikki Ulvia ja projektipäällikköä ja samana päivänä klo 17.30 radio Pooki haastatteli projektipäällikköä suoraan lähetykseen. Etukäteen tilaisuudesta uutisoi ainakin Keski-Pohjanmaa 2.3.2011, Kaleva 4.3.2011, Kalajoen seutu 2.3.2011 ja Kalajokilaakso 28.2.2011. Lehtijuttuja tapahtuman jälkeen ilmestyi seuraavissa lehdissä: Keski-Pohjanmaa 6.3.2011 "Vanha lasi kiinnostaa keräilijöitä", Kalajoen seutu 9.3.2011 "Keräilijöiden aarteet tutkijan tunnistettavana", Kalajokilaakso 7.3.2011 "Lasin arvostus nousussa" ja Lestijokilehti 10.3.2011 "Himangalla lasimarkkinat tulevana kesänä". Lisäksi tapahtumasta uutisoitiin Kalajoki Akatemian ja Yle Keskipojanmaan internet-sivuilla. Palaute oli erittäin positiivista ja osa kävijöistä jaksoi kuunnella koko päivän ohjelmat. Tilaisuudelle toivottiin jopa jatkoa ensi vuonna, sillä tapahtumassa on ideoita paikalliseksi kulttuuritapahtumaksi ja siitä voisi muodostua perinne. Jälkimarkkinointina lähetettiin myyjille kuvalliset kiitokset ja pyydettiin osalta varmistukset tuleville Lasimarkkinoille. Samoin kiitokset & lehtijutut lähtivät Risto Aallolle.

Ensimmäinen **ohjausryhmän kokous** pidettiin 26.4.2011. Hankkeen ohjausryhmän muodostivat seuraavat henkilöt: Kalajoen ammattiopisto/rehtori Ari Sarpola (ohjausryhmän puheenjohtaja), Kalajoen ammattiopisto/aikuiskoulutus- ja hankevastaava Tuula Puoskari (toukokuun 2011 loppuun saakka), Rieska-leader ry/hankeneuvoja Heidi Pasanen, Himangan kotiseutuyhdistys ry/Karoliina Joensuu, Kalajoen kotiseutuyhdistys ry/Aila Siirilä, Lasitaiteilija Heikki Ulvi, Kalajoen kaupunki/Sari Alajoki. Hankkeen viimeinen ohjausryhmän kokous pidetään hankkeen päättymisen jälkeen toukokuussa 2012.

Lasimarkkinat järjestettiin Himangalla 9.7.2011. Tapahtuman suunnittelussa tehtiin yhteistyötä Himangan kotiseutuyhdistyksen kanssa, joka järjestää vuosittain samaan aikaan Raumankarin kotiseutumarkkinat. Lasimarkkinat järjestettiin aivan Raumankarin markkinoiden tapahtuman vieressä Fransutuvan pihapiirissä. Arvokasta apua tapahtuman järjestelyihin saatiin Pekka Märsylältä, joka kuuluu Fransutuvan toiminnasta vastaavaan Frasutalosäätiöön. Tapahtumaa markkinoitiin useissa tapahtumakalentereissa internetissä, ja tapahtuman ilmoitusta jaettiin lähialueen kauppoihin ja kirjastoihin. Sähköpostitse tapahtumaa markkinoitiin koulutuskuntayhtymän ja kaupungin henkilökunnalle sekä kulttuurialan toimijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Lasimarkkinoiden lehtimainokset julkaistiin 8.7.2011 Keskipohjanmaa-lehdessä, 6.7.2011 Kalajoki-lehdessä ja 6.7.2011 Kalajokilaakso-lehdessä. Tapahtumaa varten tehtiin nelisivuinen esite jossa esiteltiin muun muassa tapahtuman ohjelma ja mukana olevat lasitaiteilijat ja myyjät. Lehistötiedote lähetettiin medialle noin viikkoa ennen tapahtumaa. Lasimarkkinoista uutisoitiin etukäteen Himangan kotiseutujulkaisu Pukseerissa ”Lasimarkkinat Himangalla 9.7.2011”, Kalajoen Seutu-lehdessä 22.6.2011 ”Lasitaidetta Himangalla”, Kymppisanomissa 5.7.2011 ”Puhalluspilli suuhun ja testaamaan”, Lestijoki-lehdessä 7.7.2011 ”Himangan lasinen historia”, Kalajokilaakso-lehdessä 6.7.2011 ”Lasitaidteen kauneus riippuu vallitsevasta valosta” sekä Kalevassa 8.7.2011 ”Himanka: Markkinat lasista kiinnostuneille”. Lasimarkkinoilla oli myynnissä monipuolisesti uutta ja vanhaa lasia, posliinia ja keramiikkaa. Mukana on yhteensä 9 myyjää ja lasintekijää lähialueelta: Lasiateljee Heikki Ulvi (Kalajoki), Lasitaide Auli Ojala (Kalajoki), Kiertoliike (Ylivieska), Leila Keski-Korpi (Kannus), Antiikki Makasiini-Kirppis (Kalajoki), Marita Kujala (Kokkola), Seija Kalajo (Alavieska), T:mi Lasipaletti (Kruunupyö) sekä Keramiikka Iso-Pahkala (Kalajoki).

Lasimarkkinoilla oli hyvä tilaisuus hankkia itselleen lasiesineitä ja – teoksia sekä tutustua tarkemmin lasintekijöiden tuotantoon. Lasimarkkinoilla on esillä ensimmäistä kertaa esillä Himangan/ Rauman lasitehtaasta (1875–1879) ja sen tuotannosta kertovat näyttelyjulistet. Tapahtuman vetonaula oli lasinpuhallusnäytös: taidelasin opettaja Vesa Välikangas puhalsi lasia ja myös yleisöllä oli mahdollisuus kokeilla lasinpuhallusta. Lasimarkkinoiden osallistujalistaan saatiin 299 nimeä, mutta todellisuudessa kävijöitä oli arviolta kaksinkertainen määrä. Tapahtuman jälkeen lehtijuttuja ilmestyi ainakin Keskipohjanmaa-lehdessä 10.7.2011 ”Lasimarkkinat uutta Raumankarilla”, Kalajoki-lehdessä 13.7.2011 ”Markkinahumua Himangalla” sekä Kalajoen Seutu-lehdessä 13.7.2011 ”Pilttipurkista kermakoksi”.

Syksyllä aloitettiin Kalajoen ammattiopisto Artemaan KLASIN TAIKAA - Himangan lasipruukilta nykytaitajiin – näyttelyn suunnittelu ja valmistaminen. Näyttelyn suunnittelutyö kilpailutettiin, ja suunnittelijaksi valittiin Elisa Nyyssönen, ja hän rakensi näyttelyn yhteistyössä Kalajoen ammattiopiston opiskelijoiden kanssa.

10.10.2011 järjestettiin **KLASIN TAIKAA - seminaari** Kalajoen ammattiopisto Arteman liikuntasalissa. Seminaarin pääpuhujina olivat muotoilija Anu Penttinen sekä Suomen lasimuseon intendentti Kaisa Koivisto. Anu Penttinen kertoi seminaarissa työstään lasimateriaalin parissa. Penttinen valmistaa piensarjatuotteita Nounou Design tuotemerkin alla, minkä lisäksi hän valmistaa uniikkeja taidelasiesineitä, tilateoksia, tilaustöitä sekä liikelahjoja. Oman tuotannon ohessa hän toimii freelance-muotoilijana teollisuudessa; hän on muun muassa Iittalan Vitriini-rasioiden sekä Marimekon Sukat makkaralla-lasiston suunnittelija. Kansainvälisestäikin tunnustettu lasiasiantuntija Kaisa Koivisto kertoi 1800-luvun Suomen lasiteollisuudesta. Koiviston esitelmä nivoutui alueemme historiaan hyvin. Seminaarin lopuksi Kaisa Koivisto piti vanhan lasin tunnistustilaisuuden, jossa yleisö tunnistutti vanhoja lasiesineitään. Koivisto on muun muassa Keräilijän aarteet - Suomalasia juomalaseja - teoksen toinen kirjoittaja. Seminaarissa projektipäällikkö Tuula Puoskari esitteli myös Ikkunalaseista pullojen kautta taidelasiin-hankkeen. Seminaariin osallistui noin 60 henkeä.

Seminaarin jälkeen avattiin **KLASIN TAIKAA - Himangan lasipruukilta nykytaitajiin-näyttely** Kalajoen ammattiopisto Arteman aulassa. Näyttelyssä tarjoutui harvinaislaatuinen tilaisuus tutustua Himangan/Rauman lasitehtaan säilyneeseen tuotantoon. Hankkeen kartoittamat lasitehtaan säilyneet esineet saapuivat nähtäville kolmeksi viikoksi Arteman aulaan. Näyttelyyn oli avoinna 10.10.–28.10. välisenä aikana arkipäivisin klo 10–18. Nähtävillä oli myös paljon julkisuutta saanut lasihevon. Näyttelyn toinen puoli kertoi alueen uusista lasintekijöistä; esillä oli Lasiateljee Heikki Ulvin, Lasitaide Auli Ojalan, Leila Keski-Korven sekä Henrika Mensahin/Kiertoliikkeen lasitaidetta. Lisäksi esillä oli erityisesti näyttelyä varten tehdyt Himangan/Rauman lasitehtaasta sekä alueen uusista lasintekijöistä kertovat näyttelyjulisteet. Niin seminaariin kuin näyttelyynkin oli vapaa pääsy. Näyttelyssä kävi noin 600 vierasta

Lehdistötilaisuus seminaarista ja näyttelystä pidettiin ennen seminaarin alkua Arteman ruokalassa. Paikalla myös Kaisa Koivisto ja Anu Penttinen. Näyttelyä ja myöhempää käyttöä varten painatettiin käsiohjelmia, joihin oli koottu lasitehtaan historia ja tiedot alueen nykytaitajista. Käsiohjelmia jaettiin näyttelyn lisäksi hankkeen muissa tapahtumissa ja käsiohjelmasta toimitettiin arkistokappaleet kirjastoihin ja myös kaikille yhteistyökumppaneille. Seminaaria ja näyttelyn avajaisia markkinoitiin internetin tapahtumakalentereissa, ja tapahtuman ilmoitusta jaettiin lähialueen kauppoihin ja kirjastoihin. Sähköpostitse tapahtumaa markkinoitiin koulutuskuntayhtymän ja kaupungin henkilökunnalle sekä kulttuurialan toimijoille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Tapahtumaa varten painatettiin kutsut, jotka lähetettiin hankkeessa mukana olleille tahoille eli muun muassa lasिताiteilijoille, kirjastoille ja museoille. Tapahtumailmoitukset julkaistiin Keskipohjanmaa-lehdessä, Kalajoen Seutu-lehdessä ja Kalajokilaaksossa. Lisäksi tapahtumista julkaistiin kaksi lehdistötiedotetta, toinen edellisviikolla erityisesti Anu Penttisestä ja toinen samalla viikolla seminaarista ja avajaisista yleensä. Etukäteen tapahtumista uutisoi ainakin Kalajoen Seutu-lehti 5.10.2011 otsikolla ”Lasiesineitä tunnistetaan”. Lehdet kirjoittivat avajaisista ja seminaarista seuraavasti: Keskipohjanmaa-lehdessä ilmestyi artikkeli ”Lasihanke teki arvokkaan selvityksen Rauman lasitehtaasta – Puhaltajan taidonnäyte ihastuttaa” 11.10.2011, Kalajokilaakso-lehdessä 12.10.2011 ”Vanhaa ja uutta lasia Aatemassa”, Kalajoen Seutu-lehdessä 12.11.2011 ”Ruudun takaa” sekä Kalajokilaakso-lehdessä 21.10.2011 ”Lasissa on oma taikansa”.

Marraskuussa järjestettiin myös lasinpuhalluskurssi kahtena viikonloppukurssina Kalajoen ammattiopiston tiloissa. Lasinpuhalluskurssin opettajana toimi Vesa Välikangas, ja kursseilla oli osallistujia yhteensä 23 henkilöä lähialueelta.

Näyttelyjulisteet lähtivät Kalajoella pidetyn näyttelyn jälkeen kiertämään seutukunnan alueella. **Kiertonäyttely** pidettiin marraskuun ja helmikuun välisenä aikana. Ensin kiertonäyttely oli Himangalla 4.-30.11.2011. Himangan jälkeen kiertonäyttely siirrettiin Sieviin taidelaariin 30.11.–21.12.2011 väliseksi ajaksi. Tämän jälkeen kiertonäyttely pystytettiin Nivalaan Tillari-galleriaan 23.1.–9.2.2012. Viimeiseksi kiertonäyttely vietiin Kannuksen kirjastoon, jossa se oli 9.2.–1.3.2012 välisen ajan. Kiertonäyttelyn avulla voitiin tavoittaa seutukunnan alueella asuvat ihmiset varsin kattavasti, ja tilaisuus Himangan lasitehtaan historiaan ja alueen nykyisiin lasिताiteilijoihin tutustumiseen voitiin näin tarjota monille asuinpaikasta riippumatta. Kiertonäyttely keräsi katsojia yhteensä noin 800 henkeä. Kiertonäyttelystä uutisoitiin muun muassa Nivala-lehdessä 26.1.2012 otsikolla ”Lasitehtaan historia kohtaa nykytaitajat”.

Hankkeessa suunniteltiin järjestettäväksi **opintoretke** helmikuussa 2012 lasिताiteilijoille ja muille hankkeessa mukana olleille toimijoille. Opintoretkellä olisi käyty Riihimäellä Suomen lasimuseossa sekä Nuutajärven lasikylässä. Opintoretkeä varten oli varattu hankkeen budjetissa rahaa ja järjestelyt oli jo tehty, mutta opintoretke jouduttiin kuitenkin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Hankkeen **päätöstilaisuus** järjestettiin Himangalla Raumankarin koululla 22.3.2012 klo 18. Tapahtumaa markkinoitiin sähköpostitse yhteistyökumppaneille sekä kaupungin ja koulutuskuntayhtymän henkilöstölle. Lisäksi julkaistiin tapahtumailmoitukset Keskipohjanmaa-lehdessä 18.3.2012 ja Kalajoki Seutu-lehdessä 15.3.2012. Lisäksi tapahtumailmoituksia jaettiin muun muassa kauppojen ja kirjastojen ilmoitustauluille. Päätöstilaisuudessa projektipäällikkö Tuula Puoskari esitteli hankkeen toiminnan ja tulokset. Professori Kari Ilmonen luennoi aiheesta ”Kulttuurista henkeä ja ainetta”. Lisäksi Heikki Ulvi kertoi työstään lasिताiteilijana. Lopuksi Pirjo Tuomimäki luovutti hankkeen kautta syntyneet lasitehtaan historiasta kertovat julisteet Raumankarin koululle, jossa ne lisäävät kotiseututuntemusta ja tavoittavat alueen lapset ja nuoret. Päätöstilaisuudessa oli läsnä noin 40 henkilöä. Uuden osan julisteet eli paikallisista taiteilijoista kertovat julisteet luovutettiin taiteilijoille myöhempää (esimerkiksi markkinointi-käyttöä) varten. Julisteista teetettiin myös toiset kappaleet hankkeen hallinnoijan arkistoon, jossa niitä hyödynnetään edelleen tulevilla tapahtumilla ja näyttelyillä. Päätöstilaisuudesta uutisoitiin ainakin Lestijoki-lehdessä 28.3.2012 ja Kalajoki Seutu-lehdessä 29.3.2012. Lisäksi Yle Keskipohjanmaa radio teki hanketyöntekijä Sanna Hietamäen haastattelun jota esitettiin radion uutisissa ainakin 22.3. ja 26.3.2012. Yle Keskipohjanmaa teki aiheesta artikkelin myös internet-sivuilleen otsikolla ”Himangalla muistellaan Sautinkarin lasitehdasta”. Keskipohjanmaa-lehden internet-sivuilla aiheesta oli juttua 26.3.2012 otsikolla ”Lasiprojekti käsityöperinteen tallentajana”.

Vanhoista lasiesineistä teetettyjä postikortteja hyödynnettiin hankkeen markkinoinnissa koko hankkeen ajan. Helmikuun ja huhtikuun välisenä aikana tehtiin hankkeeseen liittyvät lopputyöt, kuten loppuraportin laadinta ja maksatushakemus.

b) aikataulu

Toteutus aika 1.9.2010 – 31.3.2012.

1. Hankkeen käynnistäminen. Lasitehtaan toiminnan tutkiminen ja aineiston keruu. Tallennustyö (vanhan lasin dokumentointi, valokuvaus). 1.9.–31.12.2010.

2. Näyttelyn käsikirjoitus, kiertonäyttelyn, yleisötapauhtumien (Lasinpäivä ja Lasimarkkinat), lasityöpajan (lasinpuhalluskurssi) suunnittelu, valmistelu ja kirjallisen näyttelymateriaalin toteutus 1.1.2011- 30.6.2011.
3. Lasimarkkinat yleisötapauhtuman toteuttaminen ja KLASIN TAIKAA – Himangan lasipruukilta nykytaitajiin – näyttelyn valmistavat työt. 1.7.–30.9.2011.
4. KLASIN TAIKAA – Himangan lasipruukilta nykytaitajiin – näyttelyn, lasiseminaarin ja vanhan lasin tunnistustilaisuuden toteutus lokakuussa 2011. Marraskuussa 2011 lasinpuhalluskurssi Artemassa. Kiertonäyttelyn käynnistäminen. 1.10.2011.–31.3.2012.2011.
5. Opintoretki Riihimäen lasimuseoon ja Nuutajärven lasikylään helmikuussa 2012 (peruttiin)
6. Hankkeen päätöstilaisuus ja seminaari maaliskuussa 2012
7. Hankkeen lopputyöt ja loppuraportin laadinta 1.1.–31.3.2012

c) resurssit

Hankkeen tärkeimmät resurssit olivat projektihenkilöstö ja toimiva yhteistyö eri tahojen kanssa. Tiivistä yhteistyötä tehtiin muun muassa Suomen lasimuseon, Himangan kotiseutuyhdistyksen, Pekka Märsylän (Lasimarkkinat Fransutuvan pihassa) ja Kalajoen ammattiopiston muun henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa. Tärkeä resurssi olivat myös hankkeessa mukana olleet lasिताiteilijat ja muut lasihankkeen tapahtumissa mukana olleet henkilöt.

d) toteutuksen organisaatio

Hanketta hallinnoi Kalajoen ammattiopiston aikuiskoulutus ja työelämäpalvelut. Hanketta toteutti projektipäällikkö Pirjo Tuomimäki syyskuusta 2010 toukokuuhun 2011 saakka, minkä jälkeen aikuiskoulutus- ja hankevastaava Tuula Puoskari toimi hankkeen projektipäällikkönä. Hankkeen hankesihteerinä/hanketyöntekijänä toimi Sanna Hietamäki koko hankkeen ajan. Hankkeen toteutukseen osallistui myös Kalajoen ammattiopiston muu henkilökunta ja opiskelijat (muun muassa näyttelyn toteutus). Hankkeen ohjausryhmä toimi hankkeen toteutuksen tukena.

e) kustannukset ja rahoitus

Toteuma 1.8.2010–29.3.2012 (huom. viimeisessä maksatushakemuksessa lopulliset summat 31.3.2012 saakka)

Kustannukset		Toteuma				
	1.8.2010– 29.3.2012	1.8.2010– 30.6.2011	1.7.2011– 31.12.2011	1.1.2012– 29.3.2012	Yhteensä	Jäljellä
Palkkauskulut	45000,00	28569,04	9450,65	0,00	38019,69	6980,31
Ostopalvelut	11300,00	2539,28	5571,69	1970,61	10081,58	1218,42
Kotimaan matkakulut	6000,00	1242,74	441,50	21,31	1705,55	4294,45
Vuokrat	4835,00	1839,83	2191,50	730,50	4761,83	73,17
Muut kustannukset	8798,00	2534,36	3880,70	573,49	6988,55	1809,45
Talkootyö	5100,00	0,00	0,00	4950,00	4950,00	150,00
Yhteensä	81033,00	36725,25	21536,04	8245,91	66507,20	14525,80
		(*) 21230,59				

Rahoitus

TE-keskus, valtio	22689,24	10283,07	6030,09	2308,85	18622,02	4067,22
TE-keskus, EU	29171,88	13221,09	7752,97	2968,53	23942,59	5229,29
Kuntaraha	12965,28	5876,04	3445,77	1319,35	10641,15	2324,13
Yks. rahallinen osuus	11106,60	4886,68	5246,00	0,00	10132,68	973,92
Talkootyö	5100,00	0,00	0,00	4950,00	4950,00	150,00
Yhteensä	81033,00	34266,88	22474,83	11546,73	68288,44	12744,56

f) raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Hankkeen ensimmäinen ohjausryhmän kokous pidettiin 26.4.2011 Kalajoella Hiekkasärkillä Kalajoen ammattiopiston kokoustila Merimaisemassa. Lisäksi hanketta on esitelty Himangan ja Kalajoen kotiseutuyhdistyksen kokouksissa. Hankkeen viimeinen ohjausryhmän kokous pidetään toukokuussa 2012. Hankkeen ensimmäinen maksatushakemus tehtiin ajalta 1.8.2010–30.6.2011. Toinen maksatushakemus tehdään ajalta 1.7.2011–31.3.2012.

g) toteutusolehtukset ja riskit

Riski voi olla siinä, että hankkeen yhteistyötahot eivät halua tehdä yhteistyötä tai sitoutua pitkäjänteiseen kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja tunnetuksi tekemiseen. Yhteistyö hankkeen

aikana sujui kuitenkin eri yhteistyötahojen kanssa hyvin. Hankkeen kaikki suunnitellut toimet saatiin toteutettua lukuun ottamatta opintoretkeä, joka lisättiin toetutukseen vasta myöhemmin.

3.Yhteistyökumppanit

Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat toimineet muun muassa Himangan kotiseutuyhdistys, Kalajoen kaupunki, Kalajoen kotiseutuyhdistys, alueen lasitaiteilijat, Suomen lasimuseo, Fransutalosäätiö, Pekka Märsylä, Teuvo Tuorila ja Raumankarin koulu, alueen kirjastot ja museot sekä lukuisat alueen yritykset.

4.Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeen konkreettisia tuloksia ovat Himangan/Rauman lasitehtaan historian kokoaminen ensimmäistä kertaa yksiin kansiin julkaisuksi. Lisäksi historia tallennettiin julisteisiin/tauluihin jotka sijoitettiin pysyvästi Himangalla Raumankarin koululle.

Alueen lasitaiteilijat saivat tunnettuutta näyttelyn, kiertonäyttelyn ja myyntitapahtumien myötä.

Hanketta toteutettiin hankesuunnitelman ja tukipäätöksen mukaisesti. Tietous Himangan/Rauman lasitehtaasta, sen historiasta ja tuotannosta on vahvistunut ja levinnyt. Hankkeen tallennus- ja dokumentointityön tuloksia, jotka vahvistavat paikallisidentiteettiä ja – kulttuuria ei voi mitata lyhyellä tähtämellä tai numeerisesti, myöskään matkailullisia vaikutuksia ei voi vielä mitata.

Hankkeen tapahtumien ovat saaneet kiitettävästi julkisuutta, ja tapahtumissa ja näyttelyssä on ollut hyvin kävijöitä. Näyttelyssä kävi kolmen viikon aikana noin 600 henkeä. Opastettuja koululaisryhmiä kävi näyttelyssä useita.

Hankkeessa kerätty ja koostettu perustieto tulee pysymään kaikkien halukkaiden saatavilla myös jatkossa, sillä kaikille kirjastoille lähiseudulla toimitettiin julkaisu kotiseutukokoelmaan liitettäväksi. Lisäksi julkaisuja toimitettiin useille yhteistyö- ja asiantuntijatahoille. Lasitehtaan historiasta kertovat julisteet säilyvät Himangalla Raumankarin koululla kaikkien oppilaiden nähtävillä. Hallinnoijalla jäävät julisteet tulevat olemaan esillä jatkossakin erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa, jossa ne lisäävät tietoisuutta alueen lasitaiteesta edelleen.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeella nostettiin yleisön tietoisuuteen Himangalla 1876–1879 sijainnut kulttuurihistoriallisesti arvokas ja ainutlaatuinen lasitehdas ja sen tuotanto, sekä alueen nykyiset lasintekijät. Raumankarin koululle sijoitetut historiajulisteet lisäävät edelleen tietoisuutta lasitehtaasta. Aihepiirin tutkimusta voidaan tulevaisuudessa jatkaa seminaari- ja opinnäytetöinä historian, taidehistorian ja kansatieteen näkökulmasta. Hankkeen aikana toteutetut lasiaiheiset tapahtumat keräsivät hyvin yleisöä, ja niiden jatkamisesta hankkeen päättymisen jälkeen on keskusteltu. Erityisesti hiihtolomaviikolle sijoittanut Lasinpäivä tuo alueelle toivottua ohjelmaa. Kohteesta eli lasitehtaasta tiedottamisen ja markkinoinnin osalta olisi aiheellista laatia myös jatkuvasti ylläpidetty internetsivusto,

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

paikallishistorian tietopankki, Kalajoen matkailusivustojen yhteyteen. Myös lasitehtaan sijaintipaikalle Himangan Sautinkarille olisi hyvä saada lisäinformaatiota tehtaasta.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Kalajoella 30.3.2012

Tuula Puoskari
Projektipäällikkö

Sanna Hietamäki
Hankesihteeri